Społeczny Komitet Pamięci Górników KWK „Wujek” w Katowicach poległych 16 grudnia 1981 roku

Krzysztof Pluszczyk i Stanisław Płatek

Komitet jest stowarzyszeniem osób, którym bliska jest idea obrony przed zapomnieniem wydarzeń z grudnia 1981 roku na Śląsku, a w szczególności upamiętnienie górników kopalni „Wujek", poległych 16 grudnia 1981 roku.

Oficjalną działalność stowarzyszenie rozpoczęło 7 listopada 1989 r., ale istniało już we wczesnych latach osiemdziesiątych. Miało wówczas charakter nieformalny, co wynikało z braku możliwości rejestracji w okresie PRL. Za początek działalności można uznać zawiązanie się grupy osób, która wspierała rodziny ofiar oraz spotykała się 16 każdego miesiąca w miejscu kaźni. Spotkania pod krzyżem w kolejne rocznice stały się wyrazem pamięci o ofiarach i formą protestu przeciwko reżimowi komunistycznemu.

W marcu 1988 r. w Gliwicach został powołany Społeczny Komitet Budowy Pomnika Górników, którzy zginęli w KWK „Wujek" 16 grudnia 1981 r. W skład Komitetu Założycielskiego weszli: Kazimierz Świtoń, Eugeniusz Polmański i Bazyli Tyszkiewicz. Autorem statutu był Jerzy Kurcyusz. 7 listopada 1989 r. sąd zarejestrował Społeczny Komitet Budowy Pomnika ku Czci Górników KWK „Wujek" w Katowicach poległych 16 grudnia 1981 r. Komitet reprezentowali: Kazimierz Matyka, Alojzy Pietrzyk i Kazimierz Świtoń. Patronat

nad budową pomnika objęli bp Damian Zimoń i wojewoda katowicki Wojciech Czech. W czerwcu 1991 r. przewodniczącym został Stanisław Płatek, legendarny przywódca strajku w KWK „Wujek", który za przywództwo w strajku w 1981 r. został w roku 1982 skazany na 4 lata więzienia.

16 grudnia 1990 r. poświęcono kamień węgielny pod budowę pomnika. 15 grudnia 1991 r. nastąpiło poświęcenie Pomnika Poległych Górników (autorstwa Aliny i Andrzeja Grzybowskich) przez nuncjusza Stolicy Apostolskiej abp. Józefa Kowalczyka i odsłonięcie go przez Lecha Wałęsę. 16 grudnia 1994 r. stowarzyszenie przekształciło się w Społeczny Komitet Pamięci Górników Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek" w Katowicach poległych 16 grudnia 1981 roku. Przewodniczącym Komitetu był Stanisław Płatek, a w roku 1998 funkcję tę objął Krzysztof Pluszczyk, pełniący ją do dnia dzisiejszego. Komitet skupia kilkadziesiąt osób oraz szeroki krąg sympatyków.

Działalność Komitetu ma trojaki charakter. Służy pomocą rodzinom ofiar wydarzeń grudniowych, zapewnia opiekę nad grobami poległych, a także otacza troską pomnik.

Prowadzi szeroką kampanię popularyzującą wiedzę o tych wydarzeniach poprzez działania edukacyjne: organizowanie różnego rodzaju spotkań, lekcji i wystaw. Zajęcia prowadzone przez górników będących świadkami pacyfikacji kopalni odbywają się od 2008 r. w powstałym z inicjatywy Komitetu Muzeum – Izbie Pamięci KWK „Wujek". Muzeum mieści się przy ul. Wincentego Pola 65 i bezpośrednio przylega do miejsca, gdzie 16 grudnia 1981 r. podczas pacyfikacji zakładu zastrzelonych

zostało 9 górników. W trzech salach ekspozycyjnych znajdziemy m.in. inscenizację starcia górnika z funkcjonariuszem ZOMO oraz makietę (dioramę) kopalni odzwierciedlającą wydarzenia z 16 grudnia.

Trzecią istotną formą działalności Komitetu jest obecność jego członków na procesach sądowych związanych zarówno z osądzeniem osób odpowiedzialnych za morderstwo w KWK „Wujek", jak i za inne zbrodnie stanu wojennego.

W 30. rocznicę pacyfikacji kopalni „Wujek" nie przez przypadek Kustoszem Pamięci Narodowej zostają spadkobiercy 9 Górników.

Na zdjęciu: Krzysztof Pluszczyk i Stanisław Płatek ze Społecznego Komitetu Pamięci Górników KWK „Wujek" w Katowicach poległych 16 grudnia 1981 roku (fot. P. Życieński)